

بسم الله الرحمن الرحيم

نقش دربار در توسعه علوم

در دوره حکومت امویان و عباسیان

www.ketab.ir

نویسنده

ناصر عصمتی

سومر نشر ۱۴۰۰

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا

سرشناسه	: عصمتی، ناصر، ۱۳۵۶-
عنوان و نام پدیدآور	: نقش دربار در توسعه علوم در دوره حکومت امویان و عباسیان/نویسنده ناصر عصمتی؛ ویراستار ولی محمدپور.
مشخصات نشر	: تبریز: سومر نشر، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۶ ص.
شابک	: ۴۰۰۰۰۰ ریال ۵-۶۴-۸۸۸۷-۶۰۰-۹۷۸:
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۴۱-۱۴۶.
موضوع	: امویان -- تاریخ
موضوع	: Umayyad dynasty-- History
موضوع	: عباسیان -- تاریخ
موضوع	: Abbasids -- History
موضوع	: دربار و درباریان
موضوع	: Courts and courtiers
موضوع	: علوم -- سرزمین‌های خلافت اسلامی -- تاریخ
موضوع	: Science -- Islamic Empire -- History
رده بندی کنگره	: ۶۳/۳۵DS
رده بندی دیویی	: ۰۹۷۶۷۱/۹۰۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۰۴۳۶۱۳

نام کتاب	: نقش دربار در توسعه علوم در دوره حکومت
نویسنده	: امویان و عباسیان
ویراستار	: ناصر عصمتی
ناشر	: ولی محمد پور
چاپ و صحافی	: سومر نشر
تاریخ چاپ و تیراژ	: اعظم
قطع و تعداد صفحه	: نوبت اول ۱۴۰۰، ۳۰۰ جلد
شابک	: رقعی، ۱۴۶ صفحه
مرکز پخش	: ۵-۶۴-۸۸۸۷-۶۰۰-۹۷۸:
بهاء	: تبریز سومر نشر: ۰۹۱۴۳۱۱۲۶۸۰
	: نویسنده: ۰۹۱۴۱۶۰۴۶۷۵
	: ۴۰۰۰۰ تومان

مقدمه ای بر آموزش فرزندان اموی و نیمه اول عباسی تا	
متوکل	۷
دوره اموی (۴۱-۱۳۲ق)	۱۳
دوره عباسیان	۲۵
استقرار عباسیان در بغداد	۲۶
وضعیت ادب و علم و هنر در دوره عباسیان	۲۸
سیاست و روش خلقای عباسی در قبال علم و دانش	۲۹
وضعیت ترجمه در دوره عباسیان	۳۰
تاسیس بیت الحکمه	۳۳
وضعیت علوم بعد از مرگ مامون عباسی	۳۷
متوکل و رکود علمی	۳۹
دوره عباسی عهد رنسانس علمی مسلمین	۴۲
جایگاه علم در دوره ی عباسی	۴۷
علوم مورد توجه در دوره عباسیان	۴۹

- حضور مسیحیان و نفوذ دانشمندان مسیحی در رشد علمی
آموزشی درباری عباسیان ۵۰
- آموزش درباری در دوره‌ی نیمه اول عباسی تا متوکل
(۱۳۲-۲۴۷ق) ۵۷
- آموزش درباری در دوران منصور عباسی (۱۳۶-۱۵۸ق) ۵۷
- بهره برداری از دانشمندان ایرانی، مسیحی و هندی در دربار
منصور عباسی ۵۷
- الف) نقش دانشمندان ایرانی در دربار منصور عباسی ۵۸
- عبدالله بن مقفع ۵۹
- نویخت و خاندان او ۶۰
- ب) نقش دانشمندان سریانی حاضر در دربار منصور عباسی ۶۲
- جورجیوس بن جبرئیل ۶۲
- ج) نقش دانشمندان هندی حاضر در دربار منصور عباسی ۶۴
- آموزش پزشکی در دربار منصور عباسی ۶۵
- آموزش علوم نجوم در دوران منصور عباسی ۶۶
- نقش دربار منصور عباسی در آغاز نهضت ترجمه ۶۷
- آموزش درباری در دوران مهدی (۱۵۸-۱۶۹ق) ۶۸

- آموزش درباری در دوران هارون الرشید (۱۷۰-۱۹۳ق) ۷۰
- حوزه‌های علمی هارون عباسی ۷۴
- آموزش فرزندان هارون عباسی در دربار ۷۷
- ابوالعباس احمد بن یحیی ثعلب مؤدب آموزشی طاهر ۷۹
- احمر مؤدب آموزشی امین ۸۰
- عبدالله بن ادريس مؤدب آموزشی مأمون ۸۲
- نشستهای ادبی در دربار هارون الرشید ۸۳
- مسئله‌ی زنبوریه در زمان هارون ۸۴
- فعالیت‌های علمی بزرگان حکومتی در دربار هارون «وزرا» ۸۶
- فعالیت علمی ابوسهل فضل نوبخت ۹۰
- فعالیت علمی یوحنا ی ماسویه ۹۰
- تأثیر آموزشی ایرانیان جعفر برمکی در دربار هارون ۹۲
- آموزش درباری در دوران مامون (۱۹۸-۲۱۸ق) ۹۵
- الف: نقش دربار مامون در ایجاد نهضت علمی ۹۵
- ج: نقش آموزشی ایرانیان در زمان مأمون ۱۰۸
- تعلیم فرزندان خلفا ۱۱۰
- نامه آموزشی طاهر به فرزندان عبدالله ۱۱۱

- ۱۱۲ مناظره های علمی و دینی در دربار مامون عباسی
- ۱۱۴ ابو هذیل علاف (م: ۲۳۵ق)
- ۱۲۱ نقش دربار مامون در رشد بیت الحکمه
- ۱۲۶ دیدگاه دینی، مذهبی و عقیدتی در زمان مامون
- ۱۲۸ آموزش درباری در دوران معتصم (۲۱۸-۲۲۷ق)
- ۱۲۹ بیابان، محل آموزشی معتصم عباسی
- ۱۲۹ تربیت فرزندان معتصم
- ۱۳۰ نشستهای آموزشی و مجالس مناظره ی معتصم
- ۱۳۱ نقش آموزشی دانشمندان ایرانی و سریانی
- ۱۳۲ آموزش درباری در دوران واثق (۲۲۷-۲۳۲ق)
- ۱۳۴ آموزش درباری در دوران متوکل (۲۳۲-۲۴۷ق)
- ۱۳۵ دیدگاه مذهبی متوکل
- ۱۳۸ تربیت فرزندان متوکل
- ۱۴۱ منابع

مقدمه‌ای بر آموزش فرزندان اموی و نیمه اول عباسی تا متوکل

توصیه و تشویق مؤکدی که دین اسلام در توجه به علم و دانش می‌کرد از اسباب عمده پیشرفت علوم مختلف و نهادهای آموزشی آن در سرزمین ایران شد که خود پیش از آن مدارج عالی تمدن و فرهنگ را پیموده بوداما حضور فعال نظام ترک نژاد در بغداد در روزگار معتصم و کوتاه شدن دست ایرانیان خردگرا از دخالت در امور و دخالت‌های ناروای متوکل عباسی در کار دانشمندان و سختگیری بر شیعیان و معتزله موجب شد که رونق بازار دانش و آموزش در ایران اسلامی که در این دوره به عنوان بخشی از سرزمین‌های شرقی خلافت عباسیان روزگار می‌گذرانید، به رکود گراید در دوران امویان به دلیل توسعه سرزمینهای اسلامی و به وجود آمدن آراء و عقاید مختلف ضرورت تدوین حدیث، فقه و سایر علوم پدید آمد و نیاز مسلمانان به علوم بیگانه زمینه ترجمه و انتقال آن علوم به عالم اسلام را فراهم ساخت. در این میان باوجود قومی‌گری و تعصب نژادی امویان موالی ایرانی تا اواخر سده اول هجری زبان عربی را به خوبی فرا گرفته آئین اسلام را جدای از عملکرد امویان دانسته و از کوشش خود در راه گسترش تعلیم و تعلم در زمینه‌های دینی و تاسیس نهادهای آموزشی دریغ نکردند.